

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 6 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40.— „
Pentru Românii și străinătate:
Pe un an . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 788.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr. 114

INSERTIUNILE
se primesc la administrație.

Mulțumite publice și Log
deschis costă șirul 20 BL.
Manuscrisurile nu se în-
napoiesc.

Un document istoric.

Arad, 2 Martie.

Jertfa fără seamăn a Săliștenilor pentru orfelinatul român din Sibiu prezintă semnele distincte ale unui fapt, care marchează prefacerea mult promițătoare a sufletului românesc. Războiul zguduitor, fără pereche în istoria veacurilor trecute, a rupt vălul, ce acoperia acel suflet cu pânza groasă a indolenței și a neînțelegerii pentru rostul salvator al binelui obștesc. Se ivește tot mai deasă licărirea sentimentului de covârșitoare solidarizare a vointelor manifestate *nu prin vorbe, ci prin fapte*, spre dobândirea condițiilor indispensabile existenței distincte naționale, care în cadrele sale singură oferă posibilitatea întreagă a fericirii pământești în raport cu valoarea specifică a oricărui individ. Națiunea română din Ungaria și Ardeal evoluează spre hotărârea fermă de a-și creia prin forțele proprii libertatea validității neîmpedecate a tuturor energiilor inerente firii sale. Este convins neamul nostru acum, că minunea mântuirii noastre numai prin noi înșine se poate săvârși, iar această convingere începe a se traduce în fapte cari foarte curând vor înlătura orice impediment al indolenței legendare și al separatismelor exhalatoare de miasme otrăvitoare pentru binele obștesc.

Stau adânc mișcat în fața semnalului ce s'a dat la Săliște în numele acestei fericite prefaceri a sufletului românesc și cu negrăită bucurie public la vale scrisoarea ce-mi adresează despre acest semnal chemător la viață protopopul Dr. Ioan Lupaș, unul dintre cei mai vrednici apostoli ai acelei noi orientări, care întemeiază mărirea viitoare a neamului nostru. Scrisoarea aceasta rămâne *documentul* istoric despre începutul prefacerii sufletului a poporului românesc, ea totodată va da nou îndemn spre accelerarea acestei prefaceri și va deveni astfel isvor de nouă lumină și progres. Înțelegeți, Români, ce au făcut Săliștenii.

Vasilie Goldiș.

Săliște, în 14/27 Febr. 1916.

Stimate domnule profesor,

Căldura și stăruința nobile, cu care ai îmbrățișat în coloanele ziarului „Românul” cauza orfelinatului din Sibiu, a trezit în su-

fletul poporului nostru din Săliște și satele învecinate o admirabilă pornire creștinească de a contribui din puținul său cu sume peste așteptare de mari la înființarea orfelinatului din Sibiu.

Îți trimit astăzi lista colectei de 30,547 coroane a Săliștenilor rugându-Te, să binevoești a o publica în întregime în numerii viitori ai „Românului”. Aștept rapoartele preoților din celelalte parohii ale protopopiatului Săliște și Ți le voi trimite pe toate spre publicare. Nădăjduesc, că din celelalte parohii se va mai aduna încă cel puțin 20,000 coroane, ca astfel protopopiatul Săliștei în schimbul sumei de 50,000 coroane, să-și poată asigura 10 locuri în proiectatul așezământ umanitar, menit a ocroti și crește în duh creștinesc pe orfanii neamului.

Această sumă considerabilă adunată dintr'un singur protopopiat — și încă unul dintre cele mai mici din întreaga metropolia noastră ortodoxă română — va surprinde pe mulți, după cum a surprins în rândul întâiu pe inițiatorii orfelinatului, dintre cari unul îmi scria în sărbătorile Crăciunului, că dacă voi reuși să înduplec pe câțiva parohieni mai cu stare din Săliște să adăugiască 4—500 coroane pentru orfelinat, ar fi mare succes pentru cauză!

Văzând însă, cu ce sume mărunte au contribuit unii oameni de frunte, binecuvântați de Dumnezeu cu mare prisosință de avere, precum și unele comune fruntașe și unele bănci, cari au oferit sume cu totul bagatele pentru un lucru atât de mare și însemnat, conducătorii poporului din acest ținut în mai multe convorbiri și consultări au dat expresie îngrijorării lor, că în chipul acesta cu a-

nevoie se va aduna *milionul* de lipsă și în loc de a ne putea mângăia la toamnă cu un orfelinat mare în Sibiu, ne vom pomeni iarăș cu o desamăgire și cu amărăciunea sufletească, ce incolțește pe urma ei. De aceea din partea comitetelor parohiale și a tuturor fruntașilor s'a inițiat aici o propagandă vie cu scop de a asigura acestei colecte un rezultat, care să poată da avânt mai puternic și colectelor, ce vor urma în celelalte protopopiate ale metropoliei noastre.

Dacă ești și DTa de părere, că vechia maximă: *exempla trahunt* nu și-a pierdut rostul nici pentru zilele noastre, Te rog fă propagandă în „Românul” ca în toate părțile să se dea acestei colecte importanța și atențiunea, ce i se cuvine în proporție cu mărirea scopului creștinesc, pe care-l urmărește.

Știu că chiar în părțile noastre s'au găsit câțiva îndoelnici în gândul și fapta lor, cari au exprimat păreri pesimiste, că colecta nu va reuși din cauza enormelor greutatea ale traiului de azi. Altoră iarăș li se părea, că pentru un scop atât de mare ar putea fi de-a-juns o colectă cu discul prin biserici. În sfârșit însă toți preoții, învățătorii și episcopii s'au învoit să ia asupra lor sarcina de a umbla din casă în casă. Căci numai dela acest soi de colectă se pot aștepta rezultate serioase!! Umblând din casă în casă, în mai multe locuri oamenii s'au simțit îndemnați să dea cu zeci și sute de coroane mai mult, decât ar pus în disc, ori decât ar fi contribuit, dacă nu i-am fi cercetat personal la casele lor. Am avut și mângăierea de a vedea, cum aleargă după noi pe stradă femei văduve și sărace, rugându-ne să *nu ocolim casa lor*,

Surorilor.

Scumpei mele: Zoltei Pletosu.

Cu pas ușor, cu ochi senini
Te duci la fiecare,
Să spu'i o vorbă, să panzezi
O rană 'n sângerare...

...In sufletul tău cast, profund
Hrănești o bogăție
De care se părea că 'n veci
Ascuns o să rămâie,

Ci eu simțeam că va veni
O zi aleasă 'n care,
Tot aurul ce-l porți ascuns
Va străluci în soare,

Și când privirea ta ce 'n veci
N'a fost de nouri umbrită
Ca raza 'n besna unei nopți
Așa va fi dorită...

Și — uite, ziua a sosit...
Azi mi'i de răni deschise
A celor cari ne-au apărat
Te chiamă 'n spasm de vise...

Tu-l îngrijești cu-acelaș drag
Și mi'lă pe oricare —

Și-ți implinești cu-atâta zel
Înalta ta chemare...

In schimbul vieții tale chiar
Ai da o mângăiere
La cei ce sufer pentru Noi,
Când Craiu-așa le cere...

De sus, din mohoritul cer
Tu le strecoari o rază...
In suflet le sădești nădejdi,
Ca-un inger sfânt, de pază...

Toți te iubesc — dar tu nu știi
C'o inimă svâcnește
Când te apropii și-l panzezi
— Și 'n umbră vestejește...

Căci dac'ai ști cât l'ai rănit,
Cât suferă adese —
Pe ochii tăi senini și-adânci
Un vâl cernit s'ar țese...

Budapesta, 25 Februarie.

Livia Rebreanu.

Citind ziarele.

(Umor și satiră).

De A. P. Bănuț.

„Vom reveni”!

Ți se întâmplă să citești al'dată în gazeta românească câte-un articol bun, foarte bun chiar și rămâi mulțumit. Mai bine zis ai rămânea, dacă chestiunea s'ar încheia. Autorul n'o mântuie însă definitiv, ci ne asigură la sfârșitul articolului în plural majestatic: „vom reveni”.

Cum tema sulevată te pasionează, urmărești zi de zi gazeta, să nu scapi prilejul, când va reveni omul. Și-l aștepti cu răbdare creștinească o săptămână, două, o lună... dar nu mai „revine” și — pace! Însfârșit te resignezi: s'o fi îmbolnăvit, ...o fi murit poate, căci omul are și obiceiul nesimțatic de-a muri. Nu e însă nici cazul acesta fatal, fiindcă un prieten al lui îți spune că l'a văzut chiar azi pe corso plimbându-se cu țigarea 'n gură. Firește, te bucuri sincer, auzind că trăiește, dar fără să vrei, îți pui iarăș întrebarea: „de ce n'o fi revenit?”...

...De vr'o douăzeci de ani, de când sunt și eu un oarecare cetitor al gazetelor noastre, am întâlnit de sute de ori pe-acest promițător „vom reveni” — el nu s'a împlinit însă decât disparent de rar, făgăduința. Deduc deci, că printr'o practică de decenii, aceste două cuvinte românești au reușit să-și schim-

căci pentru ocrotirea orfanilor și ele voesc să contribuie cu cât le iartă puterile.

Ar greși celce ar presupune, că suma de 30.547 cor. a isvorit întreagă din vre-un beșug material deosebit sau din vre-o prisosință mare a contribuitorilor. Abia vor fi 8 sau 10 fruntași, cari au contribuit din prisosința lor, încolo mulțimea cea mare a contribuitorilor am dăruit cu toții *din pușinătatea* resurselor noastre materiale, impunându-ne înșine anume *privațiunii* și renunțând la îndeplinirea unora din cele mai neapărate trebuințe ale traiului zilnic. Dar am contribuit cu dragă inimă, fiindcă am simțit cu toții, că pentru un scop atât de mare trebuie să jertfim oricât de mult, chiar *peste puterile noastre!*

Colecta s'a început în Săliște în 2 Februarie st. v., la *Intâmpinarea Domnului*. Afându-se, că în această zi își ține „*Reuniunea Economilor*” adunarea generală, am participat la această adunare și cu învoirea conducătorilor am făcut propunerea, să contribuie și reuniunea ca corporațiune cu suma de 300 cor., cam 1/10 din întreagă averea ei. Deși conducătorii își exprimaseră teama, că adunarea nu se va învoi să rupă 1/10 din averea societății spre a o dăruia orfelinatului, am avut plăcuta surprindere de a vedea mulțimea țărănilor noștri însufleșiți de această propunere într'atâta, încât cu toții într'un glas au votat 500 cor., nu numai 300, cât propusesem. Inceputul a fost deci foarte promițător. Nici una din celelalte societăți și corporațiuni nu se putea lăsa mai prejos. Au votat deci toate câte 500 cor. Iar, „Cassa de păstrare”, care votase la început 1000 cor., a revenit asupra deciziei dintâi și urmând exemplul comitetului parohial, a urcat suma aceasta la 5000 cor. Banca „Poporul” s'a grăbit a vota *aceeaș sumă*. Iar între particulari s'a încins o emulație dintre cele mai nobile și mai vrednice de laudă.

La sfârșitul serviciului divin, după predica ce am rostit în cauza orfelinatului, rugând pe cei cu stare mai bună să poftescă la școală, ca să-i scriem în fruntea listelor, cari vor circula prin sat, în timp de 1/2 oară pagina I. a tuturor listelor era îndesată de numele oamenilor vrednici și înțeleghători astfel,

incât înainte de a porni cele 4 comisii să colecteze din casă în casă, 19,500 cor. erau subscrise.

Astăzi am încheiat colecta și am publicat în biserică rezultatul ei mulțămind tuturor contribuitorilor prin cuvintele atât de potrivite din Evanghelia zilei: „Adevăr zic vouă, căci ce ați făcut unuia dintr'acești frați mai mici ai mei, mie ați făcut”. Suma finală era de 29,608 cor. 10 fil. Intrebând oamenii din biserică, dacă nu cred, că această sumă ar trebui rotunzită la 30,000 cor., s'a anunțat îndată comerciantul Petru Ioan Comșa oferind lângă 1000 cor. dela început încă 391 cor. 90 fil. pentru nepoata sa Olga Brediceanu. Iar după ce am venit dela biserică, s'au mai anunțat rând pe rând încă vre-o 8—9 femei — mai ales văduve — spunând că vor să mai întregească și ele... Când vă scriu aceste rânduri, e în cancelarie la mine o văduvă, care a oferit 200 (două sute) coroane, iar altele câte 10—20 cor. și un fost episcop Vasile Popa Topârcean cu 25 coroane. În acest moment, când vreau să închei epistola, care și altcum a luat proporții prea vaste — și te rog să scuzi, că-ți răpesc atâta timp cu citirea ei — colecta din Săliște a atins cifra de 30,299 cor. adică rotund *treizeci de mii trei sute coroane!* E de prevăzut, că se vor mai anunța încă și alții cu dorința de a întregi...

Să-i aducă Dumnezeu!

Epistola aceasta însă mă grăbesc a o trimite acum dimpreună cu lista. Te rog, să dai în grije băeților să nu scape vre-un nume, când culeg și tipăresc lista, ca să nu fie supărare între cei ce au contribuit cu atâta însuflețire și dăruic.

Alte devotat:

Dr. Ioan Lupas.

P. S. În ultimul moment a trecut suma peste 30,500 cor. — Idem.

Arad, 2 Martie.

Note politice.

Germani și Francezi.

Cetim în Berliner Tagblatt aceste rânduri cari indică felul de a se privi în Germania situația actuală politică a Franței:

„In fața Verdun-ului soldații francezi cedază poziție după poziție, în urma forței nemăpomenite de asalt și cuprinși de o panică pe care alia fantezia celor din depărtare o poate închipui. Cabinetul Briand a obținut cu orice preț majoritatea absolută, însă nu în urma simpatiei și fidelității de partid, ci în urma sentimentului patriotic de datorie. Diferite motive te îndreptătesc să spui că acel cabinet, în care au intrat personalitățile cele mai puternice din toate partidele, nu pare a fi tare, și acest guvern constituit din autorități cu vază, în fond are foarte puțină autoritate...”

E cumplit războiul gazetăresc al celor două popoare mari...

Maghiari și Bulgari.

Contele Iuliu Andrășy scrie în numărul din urmă al publicației Revue de Hongrie aceste rânduri despre comunitatea de interes și viitorul celor două popoare de sânge turanic:

„Eu dau o extremă imparțianță prieteniei Bulgariei, care poate să se transformeze într'o alianță durabilă, căci ea se întemeiază pe bazele solide pe cari le dau velle simpatii mutuale și comunitatea de interese. La noi, la Maghiari, această simpatie este în mare parte impulsivă și se explică în urma originii turanice a celor două popoare. — În primele timpuri ale istoriei noastre, popoarele maghiar și bulgar întreprindeau expediții vit și exercitau unul asupra altuia influență considerabilă. Așa că se pare, că ele au fost învecinate în vechea lor patrie, și când noi ne-am așezat în Rusia meridională ne găsim în vecinătatea imperiului bulgar. — Marele nostru Széchenyi se plângea amar și explica dificultățile misiunii politice și morale a nașsei maghiare în urma împrejurării că, izolată, ea singură numai reprezintă o familie în mijlocul civilizației creștine și europene. Bucuria noastră a fost cu atât mai mare când am descoperit pe frații de rasă în acești Bulgari chemați la un viitor strălucit. Noi îi ținem de Slavi, însă când ei au ajuns la cunoștința individualității lor s'a desvilit adevărata lor origine care nu este slavă ci turanică și numai în cursul epocelor popoarelor subjugate au produs intuițiunea sângelui slav.

Ceeace face simpatia noastră pentru Bulgari astăzi, este tocmai dragostea pentru liber-

be înțelesul primordial, însemnând azi chiar *contrarul*.

Vă să zică, când vei ceti, o omule, în gazeta românească finalul „vom reveni”, — să știi că până-i lumea, despre chestia numită, pui de om nu va mai spune o vorbă legănată!

Când mor cărturarii români?

— „Dup'o boală grea” — veți răspunde.

Nu întreb de cauză, ci de vremea 'n care mor.

— Pe timpuri de epidemie mor, firește, mai mulți ca de obicei. În genere însă — o să ziceți — cărturarii români mor ca toți intelectualii germani, francezi sau englezi, dimineața, la amiază, seara, noaptea... în sfârșit când le vine *ceasul*”.

Imi pare rău să vă contrazic, dar nu-i așa! Toți intelectualii români mor la o oră anumită. Vă pare imposibil și totuș — vă produc *dovada*.

Răsfoiți gazetele noastre și cetiți:

„La încheierea ziarului nostru primim știrea telegrafică, că matroana română X a adormit în Domnul, dându-și nobilul său suflet în mâinile creatorului”...

Sau: „...când să punem ziarul sub tipar, ne vine dureroasa veste, că venerabilul fruntaș al vieții noastre publice Dr. J. a închis pe veci ochii săi pururea vigilenți asupra sorții neamului”...

Apoi: „...în momentul când punem ultima pagină a gazetei sub teasc, ne-a isbit ca un trăsnet din senin știrea extrem de tristă, că talentatul scriitor și poet Z., ajuns la ultima treaptă a mizeriei s'a sburătorit un glonte în creierul, ce-a îmbogățit literatura românească cu atâtea pagini nemuritoare”...

În sfârșit: „...în clipa când încheiam ziarul nostru, am primit lugubra încunoștințare telefonică, că iubitul nostru coleg de redacție N., unul din cei vechi ziariști români, s'a stâns ca o lumânare în ospiciul din localitate, mistuit până la os de cruda boală ce nu iartă, paralizia...”

Concluzia: intelectualul român moare, fără excepție, „la încheierea ziarului”.

Războiul european și — chelia lui Lulu.

Lulu: Așa-i, că omul e un *microcosm*?

Eu: Adevăr vechiu, Lulule!

Lulu: Deci, cum se oglindește lumea 'n picurul de apă, așa se văd în microcosmul omenesc, în mic, fenomenele engrosiste ale naturii.

Eu: Deasemenea antică comparație, amicul meu.

Lulu: Noutatea vine-acuma: Intocmai cum se resfrânge universul în strop, așa se vede, în miniatură, întreg războiul european pe harta... capului meu.

Eu: ?

Lulu: Să vezi! Încă dela începutul războiului, s'a iscat un conflict de moarte între fruntea și restul părului meu — încâierare ce trebuie să devie fatală pentru unul din combatanți.

Logica faptelor îmi spune mereu, că puterile centrale înving. *Fruntea* mea, vecină nemijlocită cu „centrul judecății”, a devenit *germanofilă* incarnată, lărgindu-se într'una, întocmai ca teritoriul ocupat de puterile centrale.

În baza latinității proprietarului său, *părul* meu are incorigibilă simpatie pentru *Franța* și însușin-

du-și obiceiul armatelor *antantei*, se retrage rapid spre... ceață. Și cu toate că-l *întăresc* (mai strajnic decât Sarrail Salonicul) cu alcool, petrol, brintină — prevăz, că fruntea biruitoare îl va împinge neconținut, până când în sfârșit îl va arunca în marea lucie a... *chellei*.

Câți oameni „mari” au Români din Ardeal?

În viață, foarte puțini, dar cu atât mai mulți „răposai”.

Până când trăietse, Românul e *modest*. Numai rareori auzi vorbindu-se despre el: când se însoară, când își botează moștenitorul, când își ține discursul la adunarea generală, făcându-se membru fondator, în sfârșit când cade la alegerea de deputat, suprema onoare ce-l poate ajunge pe ardeleanul mirean.

Încolo, Românul trăiește în pace absolută și în bunăstare relativă, lumea crezându-l *mediocru*. Din adâncurile acestei mediocrități îl smulge însă dintr'odată moartea, înălțându-l cu un gest victorios oblu pe treapta mării, ce-i competea, de iure, încă din ziua nașterii.

Deci cum a închis cărturarul ardelean ochii, iai gazeta și citești: „A repauzat marele nostru cutare...” și prietenii și dușmanii se grăbesc deopotrivă să-l îngrămădească cu toate calitățile avute și neavute, încât bietul creștin are neuitate neplăceri la trecerea râului *Styx*.

Cum îl vede luntrașul *Caron*, îl și ia în primire:

— Ce vrei răposatule, cu *cinci* geamantane?

— Să mi le treci pe celălalt țarm.

— Auleo... sunt grele ca fierul! Ce-ai în ele?

tate și atașarea față de individualitatea națională, cari sunt trăsăturile comune ale celor două rase intrușite. Noi ceștialăți, Maghiarii, am experiat că conservarea acestei naționalități, este în ochii noștri înfinit mai prețioasă decât binele material, bogăția și toate binefacerile păcii. Am îndurat răul, suferințele multe în urma rezoluției noastre de a nu ne lăsa absorbiți de alte națiuni mai puternice și, de a sacrifica toate interesele noastre voinei de a rămâne Unguri și de a figura ca Unguri în Istorie. Aceeș perseverență de sentiment, aceeaș dragoste de libertate se găsea la Bulgari..."

Frumoase cuvinte ale conțelui Iuliu Andrassy. Nu pot fi mai nobile râvniri decât cele cari tind la o atașare strânsă la individualitatea națională, la întărirea ei, și nu poate fi mai nobil sentiment decât dragostea față de libertate.

Aceleași râvniri și acelaș sentiment sânt, prin cari se fortifică și viează individualitatea noastră națională, să ni se dea voie ca să le avem în sufletul nostru și să le dăm expresiune în toate domeniile noastre publice, căci nici noi nu vrem să fim absorbiți în masa altor nații...

Popoarele Ungariei.

În acelaș număr din Revue de Hongrie, Fr. du Bois tratează despre principiul național, care mai degrabă, spune acest autor este respectat de puterile centrale decât de Ententa, cea veșnic cu planuri ipoacrite și amăgitoare... Să vedem de pildă ce aplicare se face principiului național în Ungaria.

Despre Italieni, Fr. du Bois spune:

„Fidelitatea Dalmatizilor de limbă italiană, zicea Il Dalmato, este tradițională. Noi am moștenit-o dela părinții noștri și dăm o nouă dovadă atestând încă odată localismul nostru față de împăratul Francisc Iosif și atașarea noastră instituțiilor monarhiei austro-ungare”. Deputații italieni au spus-o doar că ei nu vreau să știe de o lacțiune de desrobire a Italienilor din Tirol și că ei vreau să rămână în cadrele monarhiei Habsburgilor...”

Despre Croați:

„Pressa lor n'a încetat să dea dovadă de fidelitatea lor în timpuri de încercare pentru casa Habsburgilor. Soldații lor dovediră o rară bravură pe câmpurile de luptă. Un organ croat declară că „noi vrem să rămânem în această monarhie pentru că noi avem cele mai bune garanții ale existenței noastre și ale dezvoltării noastre economice...”

— Laude.

— Mă tu-i fi „inteligință” din Ardeal?

— De-acolo.

— Mai domoliți-vă la hantătar... nu-mi veniți încărcăți cu atâtea merite, că-mi răsturnați careva luntrea și mă lăsați sărac, zău așa!... Urcă-te acum în barcă!... ce-mi stai gură-cască?... că nu te am numa pe tine... și țin-te la mijloc, cu „cufările”, gloriosule!

Cu un cuvânt, afară de plugarii și meșterugarii noștri, cari murind, rămân în amintirea noastră exclusiv „oameni de omenie” — restul Românilor din Ardeal sunt, după moartea lor, mari.

Dorința mea o să pară ciudată și totuș, fiind și eu Român „inteligent”, abia aștept să... mor. Să mă văz și eu odată mare!

Oare în ce lumină aș trebui prezentat, ca să pot dobândi relieful corespunzător? Să facem o încercare:

„...Marele Bănuț...”

Hm!... e comic. Nu merge! Mă omoară diminutivul numelui. Cine a mai văzut bănuț... mare?

„...Marele nostru scriitor...”

Cam greu! Aș înțelege, să fi scris cât Agârbiceanu, dar cu volumașul meu?... Nu merge nici asta!

„...Aha, am găsit-o! „Marele umorist”.

Vezi așa să-mi zică la predică: „marele umorist din Ardeal, care de câteori n'avea para frântă, s'apuca și scria comedii, iar noi ne distram. Așa a fost, jalnici ascultători, marele răposat în toată viața lui, adevăratul reprezentant al poporului: comoră nesecată de sărăcie și veselie...” Cam așa... în sfârșit va ști el popa Naie cum s'o aducă din „conțept”, să-mi fie haznă macar după moarte, uitând cu desăvârșire „fondul pentru creierea”... ne-norocirei mele.

Despre Români:

„Cum s'au manifestat Românii Transilvaniei? Supuși loiali ai regelui Francisc Iosif. La începutul ostilităților, în finiturile locuite de ei au avut loc manifestări entusiaste cari au avut ca efect cimentarea legăturii lor cu Ungurii... Toți aceia cari au vizitat spităleurile în cari zăceau răniți români, au rămas emoționați de tinuta admirabilă a acestor eroi...”

De câte ori am spus-o: popoarele monarhiei sunt credincioase, jertfesc totul, nu tind în afară, dar pretind cu toată ardoarea sufletului lor să aibă garanțiile existenței naționale.

Industria românească în folosul orfelinatului din Sibiu.

Odăjdille bisericesti în stil național.

Crăciunel, 29 Februarie.

Am cetit articolul domnului Al. S. Iorga, publicat în Nrul 32 al „Românului”, ca răspuns la articolul dsoarei Tomuța Ciprian din Nrul 23 al ziarului, și cugetând asupra celor propuse de d. Iorga, în ce privește alegerea lucrurilor de mână, ce le-ar putea confecționa doamnele și dsoarele române în favorul „Orfelinatului”, cred că numărul acelor lucruri produse de mâna femeii române, s'ar putea înmulți cu încă unul, care ar mări în mod considerabil venitul orfelinatului românesc.

Fiind vorba de lucruri de mână ce s'ar pune în vânzare pentru publicul românesc, e știut că bisericile noastre au lipsă în multe locuri de odăjdii bisericesti, pe cari comunele noastre le cumpără cu bani scumpi dela negustorii firmelor străine, adeseori evrei. Nu trece an, în care să nu se cumpere zece și poate sute de astfel de haine bisericesti, prelucrate mai toate din mătăsuri slabe de puțină valoare, pentru cari bisericile noastre, în lipsa unei industrii naționale românești, dau bani scumpi străinilor.

Pentru ce nu s'ar putea introduce industria noastră națională și în bisericile noastre românești? Doamnele și dsoarele române, între alte lucruri de mână, — ar face un mare serviciu cauzei ce ne preocupă, dacă ar prelucra și odăjdii bisericesti înfrumșate cu cusături cu motive naționale, cari punându-se în vânzare pentru bisericile noastre, ar aduce orfelinatului un însemnat venit bănesc.

E cunoscută religiozitatea femeilor noastre dela sate, ales în aceste timpuri grele de războiu, jertfesc bucuroși pentru biserică lor, pretutindenea se observă o emulare în aducerea de jertfe pe altarul Domnului, eu sunt deci de credința că nenumărate comune bisericesti s'ar angaja a-și procura pentru bisericile lor câte un rând de odăjdii, știind că acestea sunt lucrute de mâna femeii române, în stil național românesc, și pentru un scop atât de ideal: susținerea orfelinatului nostru. Femeile noastre dela sate, și deastădată ar sări în ajutorul bisericilor lor cu colecte benevole, procurând ele însele vestmintele bisericesti, știind că filerul lor va hrăni pe fii și nepoții lor orfani. Am introduce în bisericile noastre cu acest prilej, industria noastră casnică-națională de o parte, iar de alta, am angaja și poporul dela sate la o jertfă benevolă mai mare pentru orfelinatul său.

Ținând cont de numărul mare al bisericilor românești, s'ar putea prelucra sute de rânduri de haine bisericesti. „Uniunea” femeilor, având și opinia irunțașilor noștri bisericesti, ar ști alege materia potrivită simplă și traiică pentru prelucrarea lor. Prin

intervenția Venerabilelor noastre consistorii, lucrând acestea mână în mână cu preoțimea dela sate, toate odăjdille s'ar putea vinde direct comunelor bisericesti, fără a mai fi expuse în Târgul Orfelinatului, intrând prețul lor deadreptul la cassele centrale consistoriale.

Tot prin Venerabilele noastre consistoare s'ar putea primi angajamentele comunelor noastre bisericesti, pentru a se cunoaște numărul odăjdilor ce ar fi să se prelucere, dându-se bisericilor de tot sărace favorul de a plăti prețul lor în rate.

Tot pentru bisericile noastre se pot confecționa și anumite acoperitoare mai mici, ce se așează pe tetrapoade, mesele de închinat a bărbaților și femeilor, cari le cumpără bucuroși ca daruri pentru biserică, mai ales femeile noastre dela sate.

Credința mea e că nu trebuie să trecem cu vederea câștigul ce l'am putea realiza și dela poporul nostru prin mijlocirea bisericilor noastre, pe cari le-am împodobi cu lucruri de artă națională, atât de iubite de popor, și lucrând în acelaș timp la realizarea unui scop mare: susținerea cu orice preț a orfelinatului românesc.

Depinde de bunăvoința doamnelor și dsoarelor române, intrucât s'ar putea angaja să prelucere și hainele bisericesti de cari se va simți trebuință.

Domnul Iorga, revenind asupra chestiei, ca unul competent ce e rugat a-și spune părerea.

I. Moldovan, preot.

Ofensiva germană în Franța.

Arad, 2 Martie.

Lupta la Verdun.

Din linia de foc a Verdunului, corespondentul lui „Berliner Tageblatt” comunică cu datul de 27 Februarie știrile următoare despre luptele de acolo:

— Este o pagină nouă a istoriei privește evenimentelor ce mi se desfășoară. Este tabloul în proporție mărită a bătăliei dela Sedan. Nu pot asista decât la un fragment al acestei lupte ce se dă, care însă este enorm în întinderea ei. O mare de noroi din zăpada ce se topește. Sperăm în zile uscate cari au să vie. Am vorbit cu trupe cari au luat cu asalt vârful dominant 344. După groaznicele permanente focuri ale artileriei noastre acest vârf a fost asaltat de soldații noștri, dar în acelaș timp, obuzierele de flanc au vărsat ploaia de gloanțe, granate și șrapnele spre teritoriul din față, pe care cu un eroism neînchipuit, soldații noștri l'au străbătut și au reușit să ajungă înălțimea. Acum a urmat însă extremul dificultății. Acest vârf de mare importanță a fost acoperit de neîncetatele focuri vehemente franceze astfel încât ai noștri au fost nevoiți să reziste în torentul canonadelor două zile întregi, izolați ca pe o insulă. Nici vorbă nu putea fi de transportul alimentației pentru ei, cu toate acestea bravii soldați au rezistat și respins vehemente atacuri până când am reușit cucerirea definitivă a acestei întăriri.

Comunicatul oficial francez dat la 29 Februarie după amiază la 3 ore este următorul: Spre nord dela Verdun, canonadele continuă cu vehemență. La ost dela Meusa, în împrejurimea satului Douaumont, peste noapte Germanii au dat mai multe atacuri violente. S'au dat și lupte piept la piept. Atacurile au fost respinse de către trupele noastre. În Woevre, după puternice preparative artileristice, Germanii au reușit să ocupe satul Manheulles. Printr'un contraatac dat imediat am reușit să recucurăm partea vestică a acestui sat care este nă-

pădit de împuşcături noastre. În Lorena mici coloane inamice au intrat într'un tranşeu din care nu peste mult timp i-am isgonit. Din restul frontului nu este nimic de comunicat.

„Figaro” anunţă: Primul ministru Briand a declarat ieri în culoarul camerei că situaţia militară este multumitoare. Soldaţii luptă cu mare însufleţire şi sunt la dispoziţie rezerve considerabile cari să reziste şi celor mai vehemente atacuri. Informaţiile ziarelor afirmă că contra ofensivă franceză a început la 26 Februarie şi a urmat cu succes. De atunci încoace, Germanii n'au ocupat nici un petec de loc.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 1 Martie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe toate fronturile situaţia este neschimbată.

Berlin, 1 Martie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: În mai multe puncte a liniei de război, activitatea artileristică, îndeosebi la duşman a fost foarte violentă. De sigur cu scopul să ne zăpăcească. În ţinutul Iser, în Champagne şi între Meusa şi Mosel duşmanul şi-a dat toată silinţa să ne cauzeze mari pagube. Nu şi-a ajuns scopul. În lupte aeriene la Menil am învins un biplan englez, echipa am capturat-o. Două biplane franceze au fost nimicite de tunurile noastre de apărare. Unul dintre ele la Vesaponin spre nord-vest dela Soisson. Personalul a fost făcut prizonier. Al doilea l-am capturat la sud-vest dela Soisson. Personalul a murit. Un aparat al nostru sub conducerea locotenentului în rezervă Kuehl şi observatorului locotenent Haber, prin aruncarea bombelor a forţat un tren militar de transport de pe linia Besauzon-Jusseyl să oprească luând cu succes lupta cu trupele acestui tren prin ajutorul mitralierei ce le era la dispoziţie.

Pe frontul oriental şi din Balcan: Evenimente de importanţă nu sunt.

Evenimente marine. — Berlin, 1 Martie. — Se comunică dela cartierul general marin:

Submarinele noastre înarmate cu câte patru tunuri au scufundat la Le-Havre două cruciştoare de ajutor franceze şi la gura Tamisei un vapor englez de observare înarmat. În Mediterană, după cum anunţă comunicatul oficial din Paris, a fost scufundat crucişătorul francez Le Provence care era în drum spre Salonice cu o trupă de 1800 soldaţi. Svonurile afirmă că n'au fost salvaţi decât 696 oameni. Vasul de război francez scufundat la 8 Februarie la malul mării siriene, după anunţul unui submarin refugiu, n'a fost vaporul Souffren ci crucişătorul cuirasat Amiral Charner.

PENTRU „ALBUMUL DECO- RAŢILOR ROMÂNI”

nu uitaţi să trimiteţi redacţiei „Românului” grabnic fotografiile vitezilor noastre şi informaţii de necesare (locul naşterii, regimentul şi faptele răsplătite cu medalia respectivă)

† Regina Elisabeta a României.

1843—1916.

Arad, 2 Martie.

Cu inima îndoliată, cu sufletul învăluit de jale vestim moartea celei dintâi mari regine a Ţării Româneşti. O ştire mai lugubră nu ne putea ajunge în zilele acestea de jale, decât trecerea din viaţă a reginei Elisabeta. Ne vine ştirea ca o solie tristă, umplându-ne inimile de cea mai adânc simţită durere. Tre-cuse abia un an de când vestisem moartea marelui Vodă Carol — şi iată în curând îi urmă nobila, credincioasa soţie, şi tovarăse de viaţă şi muncă.

Se duce Domniţoarea ţării de care se le-gase cu dragoste o ţară şi un popor şi în isto-ria cărei pagini falnice vor cuprinde activi-tatea reginei care s'a dus dintre cei ce-o îm-presurau cu gânduri de nădejdi şi mângâieri.

Zecimile de ani trăite alături de regele-sof, au fost un şir nesfârşit de manifestaţii ale interesului purtat pentru ţara care a numit-o Doamnă. Activitatea ei spornică, care şi-a adus roadele pentru întreg viitorul ţării, este legată pentru totdeauna de numele reginei care a fost Carmen Sylva.

Suflet de mare poetă, născută artistă dintr'un neam de domni stăpâni pe atribuţii frumoase câştigate pe terenele creaţiilor născute din minţi geniale, şi-a urmat viaţa ei bogată în poezia şi arta şi gesturile umane date din belşug inimii ei de nobilă femeie şi mare regină. Iubirea, cea mai glăsuitoare şi puternică conducătoare a tuturor faptelor, tot de iubire s'a lăsat condusă în apropierea ei şi strânsa legătură către neamul primitor şi mândru care o slăvea cu cea mai curată dragoste şi supunere.

Astăzi un neam întreg o plânge. O plâng cu adânc întristatul suflet care se învălue în zăbranic negru la pierderea celei ce a fost mama supuşilor ei şi ani de-arândul raza de mângâiere. Rămân atâtea mărturii a menirii ei îndeplinită cu glorie, încât cărarea de lumină tăiată de regina Elisabeta rămâne o făclie de veghe în viitorul neamului românesc. În aureolă strălucită este încadrată munca săvârşită de cea care a fost Doamna Ţării şi care se duce pentru vecie. În această muncă va auri de aci înainte şi cu mai multă podoa-bă sămânţa presărată.

Se duse lângă acela pe care l'a jeluit cu sufletul zdrobit şi lângă care şi-a găsit liniştea, mângâierea şi alinarea anului de văduvie. Retrasă în apropierea mănăstirii care cuprindea corpul Augustului său soţ, nu mai trăia doar decât cu dorul să-i urmeze A-celui pe care îl revede prea de vreme.

Ne închinăm cu durerea noastră adânc simţită de fraţi, în faţa mormântului slăvitei regine şi păstrăm memoriei Carmen Sylvei adâncile noastre sentimente de jale şi eternă durere.

Date biografice.

Elisabeta, regina României, s'a născut în 29 Decembrie n. 1843 în castelul dela Neuwied lângă Rin. Tatăl său a fost principele Hermann de Wied, un filosof de seamă, care a scris mai multe opere de conţinut metafisic, mamă-sa

Maria princesă de Nassau, o femeie de înaltă cultură şi de o rară energie.

Prinţesa Elisabeta a fost crescută cu cea mai mare îngrijire, petrecând partea mai mare a copilăriei sale în castelul Monrepos, nu departe de Neuwied, care fusese ridicat la marginea unei vaste păduri seculare. Prinţesa Elisabeta a avut doi fraţi, pe Wilhelm şi pe Oton. Acesta din urmă venise pe lume în 22 Noembrie 1850 cu un defect de conformaţie, care îl destina unei morţi premature. Vieţa lui întregă a fost adevărat martiriu de care a scăpat numai prin moarte în primăvara anului 1864. Prinţesa mamă Maria, după naşterea fiului său Oton, a fost adesea greu bolnavă, iară principele Hermann în cea mai frumoasă vârstă a bărbăţiei fusese şi el atăcat de o boală, care nu iartă. Între asemenea împrejurări copilăria prinţesei Elisabeta a fost una dintre cele mai triste.

Cu toate acestea însă creşterea tinerei prinţese n'a suferit nici o scădere. „Mica zână” la doisprezece ani vorbia şi scria perfect limba engleză şi cea franceză, cunoştea din literaturile acestor două ţări toate operele ce se pot pune în mâinile tinereţii şi, deoarece avea pentru muzică aceleaşi dispoziţiuni, ca şi pentru literă, cânta la pian, pe care îl începuse la 5 ani. Mai târziu însuşi prinţul Hermann începu s'o instruiască în filosofie şi astfel Carmen Sylva, la o etate încă fragedă, cunoscuse cu amănunţime sistemele lui Kant, Fichte şi Schlegel, iară mamă-sa Maria conduse instrucţiunea religioasă a fiicei sale, complectată în urmă prin preotul protestant Harder. Tot prinţesa Maria sădi în inima copilei sale cea iubire de adevăr, care desluseşte multe fapte din viaţa Carmen Sylvei. Educaţiunea tinerei prinţese a fost mai pe urmă complectată prin instructorul ei, savantul profesor Sauerwein, sub conducerea căruia tinera prinţesă învăţă desăvârşit şi limba latină şi cea elină, cetind în original pe Ovidiu, Horaţiu şi Cicerone. Mai târziu Carmen Sylva şi-a însuşit şi limbile italiană, svedeză, rusească, apoi limba română. Nu fură neglijate însă nici ştiinţele exacte şi tinera prinţesă se dedase cu multă râvnă la studiul algebrei, geometriei şi cel al fizicii.

Încă în anul 1857 prinţesa Elisabeta în societatea părinţilor ei făcu o călătorie la Milan, apoi la Veneţia iară în 1861 ea petrecu mai multe săptămâni la curtea din Berlin. În societatea mătuşei sale, a marei ducese Elena Pavlovna, prinţesa Elisabeta făcu în 1863 o călătorie prin Elveţia, apoi însoţi pe mătuşa sa la Petersburg, unde îşi luă reşedinţa în palatul Michail. Toată familia imperială rusească îi făcu primirea cea mai simpatică. Aici a ajuns-o ştirea, că iubitul ei tată încetase din viaţă în 5 Martie 1864. Reîntoarsă acasă la Neuwied prinţesa petrecu câţiva ani liniştiţi în societatea iubitei sale mame, făcu mai multe călătorii prin oraşele Germaniei, iară în 1868 face o vizită la curtea regală a Svediei. Reîntoarsă în Germania ea petrecu mai multe săptămâni în Heidelberg, unde cunoscuse pe cei mai iluștri savanţi de pe aceea vreme: Bluntschli, Helmholtz, Kirchof, Gervinus, apoi pe marele violonist Joachim.

Anul viitor 1869 era să se hotărască însă definitiv soarta prinţesei Elisabeta. În 16 Octombrie din acel an ea se logodi cu prinţul Carol de Hohenzolern Sigmaringen, tânărul Domn al Ţării Româneşti. Logodna, căsătoria, drumul spre Bucureşti, primirea entuziastă a tinerei părechi în capitala Ţării, cetitorii noştri le cunosc din Memoriile Regelui Carol, publicate în „Românul”, 1913, iară faptele ei ca prinţesă, apoi ca regină a României, precum şi activitatea umanitară şi gloria ei literară, le cunosc toţi Români.

România își sporește armata.

Lupta între Unioniști și aderenții dilor Carp și Marghiloman. — Transportul cerealelor cumpărate de puterile centrale. — Armata română dispune de 120 regimente de infanterie. — Liga culturală și înrolarea refugiaților.

Arad, 2 Martie.

O telegramă din București anunță, că fostul ministru d. N. Xenopol a declarat că între Unioniști, cari cer război împotriva Austro-Ungariei și aderenții dnilor Carp și Marghiloman, cari sunt filogenmani, s'a început o luptă înverșunată. Deși Germanii fac mare propagandă, partidele unioniste câștigă totuși tot mai mult teren. Primul ministru d. Brătianu caută să se mențină rezervat între aceste două curente. Unele aparțin, ca de pildă marile cumpărări de cereale ale Angliei i-au făcut pe Germanii atenți și au cerut dela guvernul din București lămuriri în chestia neutralității României.

Din cercurile bineinformate din București se dă informația că pentru ușorarea transportului cerealelor cumpărate de puterile centrale în România între direcțiunea căilor ferate române și ungare s'a ajuns la un acord ca dela 1 Martie vagoanele românești încărcate cu cereale să poată trece granița pentru a fi descărcate în cea mai apropiată stațiune ungară.

Ziarele guvernamentale scriu că contractul privitor la cele 100.000 vagoane de cereale vândute puterilor centrale va fi semnat în zilele cele mai apropiate. Guvernorul băncii naționale a României d. Bibicescu va stabili în zilele aceste condițiunile de plătire.

Ziarele din București anunță că în scurt timp vor fi organizate cele 40 regimente noi românești, cari s'au înființat de curând. Împreună cu aceste armata română va dispune de 120 regimente de infanterie complet echipate și instruite.

Baseler Anzeiger scrie că forța maximală a armatei române, împreună cu contingentul care stă sub asanare, se urcă la 750.000 oameni.

Liga culturală publică o recenziune despre situația militară a Românilor, cari nu sunt cetățeni ai României și cari petrec în România ca refugiați din țările străine. Liga cere ca situația acestor Români să fie revizuită, deoarece nu au renunțat la cetățenia lor străină, iar dacă nu se vor supune obligamentului militar în România să fie tratați ca orice alt străin. Aceia însă cari renunță la scutul țării străine și-au făcut serviciul militar acolo sau au fost neapți pentru serviciu, sunt obligați a dovedi aceasta, pentru ca să poată fi împărțiți la trupele de rezervă. Obligații la serviciu militar, cari n'au servit încă, vor primi instrucție, pentru ca să fie gata pentru cazul de mobilizare, deoarece se poate lua cu siguranță că toți aceștia se vor anunța de bună voie, când va porni în război armata română. Despre aceia cari n'au legitimații, au să se câștige informații. În sfârșit liga îi provoacă pe toți refugiații să se înroleze în armata română.

IN ATENȚIUNEA INSTITUTELOR DE CREDIT ȘI ECONOMII. Din cauză că numărul personalului nostru tehnic — în urma înrolării la armată — s'a redus în mod foarte simțitor, rugăm institutele de credit și economii să binevolască a trimite bilanțurile lor spre publicare în ziar cu cel puțin 4—5 zile înainte de termen, deoarece îndată după primirea lor nu le vom putea publica.

Pentru tipărirea rapoartelor anuale asemenea se recore un timp de cel puțin 16 zile.

— Tipografia „Concordia” societate pe acții.

Pentru orfelinatul românesc din Sibiu.

Arad, 2 Martie.

La Românul au mai intrat următoarele contribuții:

1. **Colecta parohului gr. cat. Ioan Pocol din Buzășu și filia Ciumeni pentru orfelinatul din Sibiu:**

Din Buzășu:

Ioan Pocol, paroh gr.-cat., 30 cor., Carolina Pocol 20 cor., Alexandru Papp, arendator 10 cor., Todor Papp 5 cor., Anica Butuză 18 cor., Nicolae Drăgan, docent 4 cor., Vasile Frâncu 4 cor., Dumitru Papp 3 cor., Rozalia Susă, Dumitru Butuză, Simion Mureșan, Ileana Popp, Onuc Sujan, Marie Susă, Tanasie Mureșan, Petru Precup, Sandru Pene, Stefan Pene, Iosif Pene I. Ioan, Marie Susă a marc., Marie Mureșan, Viorica Susă, Susa Ioan, Sofia Susă, Viorica Susă, Magdalena Pocol, George Susă, Nicolae Susă, Ruja Papp, Alexandru Buhatiel, câte 2 cor., Maria Butuză, Ilie Demian, Todor Susă, Maria Crișan, Pantea Viman, Filimon Papp, Ioan Butuza, câte 1 cor., Iosif Butuză 1.10 cor., Todor Butuză 60 fil., Alexandru Papp 40 fil., Tanasie Butuză 2 cor. **Suma 149.10 cor.**

Din Ciumeni:

Demian Iosif 10 cor., Hodisiu Ioan 3 cor., Demian Tilica, Chifor Todor, Grad Gavris, Gliga George, Demian Gavris, câte 2 cor., Demian Sandru, Demian Ioan, Hodisiu Stefan, Balan Todor, Neghina Grigore, Neghina Carolină, Hodisiu Ioan, cant., Hodisiu Marie, Demian Grigore, Demian Nicolae, Demian Tomă, Chifor Ustină, Demian George, Chifor Anică, Demian Veronică, Gliga Todor, Demian Marie, Juie Anică, Păcurar Nicolae, câte 1 cor., Chifor Iosif 20 fil., Popp Trifon 40 fil., Demian Aniscă 80 fil., Neghina Simion 40 fil., Demian Ioan 40 fil., Demian Todor 50 fil., Terec Ioan 30 fil., Silean Mihaiu 30 fil., Demian Nicolae 60 fil., Demian Ileană 60 fil., Neghina Danil 20 fil., Gliga Nicolae 60 fil., Pop Marie 1 cor., Neghina Marie 40 fil., Rosca Iacob 30 fil., Neghina Sandru 40 fil., Ungur Todor 40 fil., Gliga Stefan 40 fil., Demian Rozalia 20 fil., Demian Vasilică 60 fil. **Suma: 51 cor.** Din Buzășu și Ciumeni laolaltă: 200 cor. 10 fil.

2. **Sublocotenentul Gregor Păltineanu k. u. k. Fes. Inf. Baon 6 Feldpost 338** 20 cor.

3. **Colecta sergentului major Nicolau Coldea dela soldații români aflători la magazinul de aprovizionare din Alba-Iulia:**

Nicolae Coldea (Culciu) 20 cor. — Câte 2 cor.: Ioan Moise (Bundorf), Ioan Sasiu (Alba-Iulia), Teodor Cordea (Ponorul-mare), Nicolae Cârja (Neagra), Ioan Vida (Baibirzu) și George Vlad (Inuri). — Câte 1 cor.: Constantin Cota (Micus), Ilie Vălăsesean (Sâncel) și Ioan Filip (Ponorel). **Suma: 35 cor.**

4. **Colecta sergentului major N. Selegian Feldpost 60 dela soldații români ai companiei 12, regimentul Nr. 29 (în câmpul de luptă):**

N. Selegian (Glogani) 7 cor., St. Davidovici (Petre) 5 cor., T. Toderaș (Satul-nou) 4 cor., St. Marcu (Satul-nou) 2 cor., R. Boleantu (Satul-nou) 2 cor., I. Craiovan (Satul-nou) 2 cor., P. Boldovina (Dolova) 2 cor., I. Nikity (Perlesz) 2 cor., I. Breuer (Berlin) 2 cor., St. Nagy (Ürményháza) 2 cor., I. Prassler (Becicherecul-mare) 1 cor., L. Moșna (Matavelo) 1 cor., M. Gruity (Becicherecul-mare) 1 cor., I. Șorgean (St. Mihaiu) 1 cor., Gr. Ianu (St. János) 1 cor., Gh. Iliescu (Ovcea) 2 cor., F. Gian (Alibunar) 4 cor., S. Ochian (Satul-nou) 1 cor., I. Todor (Petre) 1 cor., Alex. Pod (Petre) 1 cor., T. Cuș (St. Ianăș) 1 cor., S. Murișan (Satul-nou) 1 cor., N. Tabac (Petre) 1 cor., P. Zasics (Aracs) 1 cor., Zs. Vasziacs (Aracs) 2 cor. **Suma 50 cor.**

5. **Colecta dlui Dr. Nemeș dela soldații din spitalul de campanie 8/12 în Mannsburg lângă Laibach.**

Dr. Nemeș 20 cor., sublocotenentul Virgiliu Opris 10 cor., Ioan Ilie (Râsnov) 5 cor., George Neamțu (Armeni) 5 cor., Ioan Todoruț (Záprác) 5 cor., Nicolae Bularca (Magyar-Bodza) 5 cor.,

George Mircea (Cața) 5 cor., Adam Sinea (Siciur) 5 cor., Paven Vasile Luri (Fehérvölgy) cor., Ioan Murgu (Urișani) 2 cor., Mihaila Șeș: Sighisoara 2 cor., Anton Muth (Csatád) 2 cor Nicolae Botogel (Ciora) 1 cor. Filon Crăciu (Marosszentjakab) 1 cor., Ioan Măierosan (Cococna) 1 cor., Ioan Dobrițan (Magyargyerömo nostro) 1 cor., Aron Meza (Vorța) 1 cor., Petri Olig (Sălașul de sus) 1 cor., Nicolae Maniu (Băcăinți) 1 cor., Ioan Lingurariu (Deda) 1 cor., Ioan Opris (Paptelek) 1 cor., Ioan Sonea (Somfalău) 1 cor., Ștefan Cristea (Bârșă) 1 cor., Alexiu Contu lui Ștefan (Someșodorheiu) 1 cor., Teodor Murășan (Hereclău) 1 cor., Simion Lung (Lupoia) 1 cor., Ioan Herteg (Sintea) 1 cor., Vasile Silca (Porumbacul de sus) 1 cor., Oprut Roman (Bouțarul de jos) 60 fil., Nicolae Iuga (Lăpușnic) 40 fil.

Suma 88 cor.

Reasumare:

Colecta Nr. 1	cor.	200.10
Gr. Păltineanu	cor.	20.—
Colecta Nr. 3	cor.	35.—
Colecta Nr. 4	cor.	50.—
Colecta Nr. 5	cor.	88.—
Suma	cor.	393.10
Transport din Nr. 37	cor.	15,356.09
In total	cor.	15,749.19

Publicăm aci scrisoarea dlui Dr. Nemeș, cu care ni-a trimis colecta din urmă:

Stim. Dle Redactor!

Cu posta de azi am trimis pe adresa Dvoastră pentru orfelinatul românesc din Sibiu 88 cor., care sumă s'a colectat dela soldați sanitari dela Feldspitalul 8/12. Alăturat vă trimit lista de colectare la care afară de subscrișii au mai contribuit d. Virgiliu Opris sublocotenent pentru contabilitate cu 10 cor., și subsemnatul cu 20 cor. Total 88 cor.

Sunt convins că sunt încă mulți Români cari ar contribui bucuroși pentru orfelinatul românesc dar nu au cunoștința despre înființarea acestui institut de binefacere, fiindcă nu au ocaziune ca să cetească ziare românești. Ca medic la spital am avut ocaziunea să văd, cât de prăsit se simte soldatul român, văzând că soldații de a națiuni capătă în spital câte o carte de rugăciuni, cu de cetit, ziare etc. în limba lor maternă, pentru toți îngrijit ca să nu se plictisească, numai la Români s'a cugetat nimeni. Azi când toate popoarele se nizu să își desvolte simțământul național, numai la noi vedem nici o mișcare sau și dacă este, nu e bine aran. Am putea să luăm exemplul dela alte națiuni, să trimitem ziarele noastre la toate regimentele, la toate spitalele, unde se află Români. De ziare și cărți de rugăciuni este lipsă. Întâi de toate de ziare fiindcă soldații când au timp liber de abia așteaptă ca să cetească noutăți afară de aceea se deprind cu cetitul ziarelor și dacă se vor reîntoarce acasă și acasă vor simți necesitatea lor. Încă un folos cultural; în mai multe cazuri am observat că soldați analfabeți îndemnați de dorul de a ști că ce noutăți se întâmplă, au învățat a ceti.

Avem fonduri culturale din cari în timp de pace se dau ajutoare pentru prelegeri populare și stipendii cari în cea mai mare parte se adaog la fond și nu se întrebuințează chiar acuma când ar fi mai mare lipsă, când am avea ocaziunea cea mai bună pentru răspândirea culturii și întărirea simțământelor naționale. Avem o mulțime de bănci cari toate ar putea să sprijinească ziarele, ca să poată fiecare să trimită câte un exemplar în tot locul unde se află Români.

Dacă vor fi ziarele noastre așa răspândite, ca fiecare Român să le poată ceti, atunci și o colectă pornită din partea lor își va avea rezultatul.

Cu stimă

Mannsburg 15/II. 1916.

Dr. Nemeș.

Rectificare. În numărul 32 din 25 Februarie v. al acestui ziar s'a publicat colecta dlui Scalat Modest din Gmunden. La publicare s'au făcut câteva greșeli de tipar și anume: 1. Dumitru Beleaga a dat 1 cor., nu 80 fil. 2. Ilie Rusu este din Stroești, nu din Stroviești și a dat 2 cor., nu 30 fil., — și 3. Alexandru Sonia din Horina Bistriței, care a dat 1 cor., a fost omis cu totul.

Rectificăm în acest înțeles. Greșelile nu alterează suma finală.

„Eroism și tenacitate neînfrântă“

Arad, 2 Martie.

În numărul nostru de ieri am amintit de o corespondență de pe câmpul de războiu a dlui O. Jászai, publicată în ziarul *Világ* din Budapesta. Dăm la vale un fragment din această corespondență:

Corpul nostru de armată ardelenă, din toamnă timpurie încă stăpânește pozițiile pentru apărarea cărora se desvoltă astăzi cele mai eroice lupte de apărare din partea lor împreună cu aliații noștri Germani. Comandamentele sunt așezate în satelele din Litvania-rusească, iar însuși frontul traversează păduri, câmpii, dealuri.

Le-a trebuit dovezi de fapte eroice, strălucite până când au reușit să ajungă aici. Un tovarăș al nostru, ne-a vedat virtuțile militare cuprinse în evenimentele acestei campanii, întemăiate cu deosebire pe corpul de armată ardelenă: La începutul războiului impresurată Stanislau și nu peste mult stăteau în fața armatei a 8-a rusească de sub comanda vestitului general Iwanov. Aceste au fost timpurile când am făcut tristele experiențe ale superiorității numerice a artileriei rusești. Corpul nostru de armată a luat parte la întâia și a doua bătălie dela Lemberg, de unde, în fața inamicului preponderant, și-a garantat retragerea orânduită și întemeiată sub Carpați.

În apărarea Sileziei Prusiană a luptat alături de Germani, pentru ca în ofensiva rusească-polonă să adaugă o pagină de glorie vitejiei de până aci. Prin bătălia dela Censtochau (Noemvrie 1914) a influențat și succesul celei dela Lodz. După capturarea Petrikovului a continuat lupta îndârjită până în luna Mai. Ocuparea Ivangorodului (începutul lunii August) este în prima linie gloria corpului de armată ardelenă. Tenacitatea și vitejia regimentului 64 desvoltată la Gula și Suhodol, rămâne o amintire de eroism neînfrânt. Râul Bug a fost trecut întâias dată de al doilea regiment și ajuns în mlaștini, și-a păstrat pozițiile luptând cu cele mai grele dificultăți teritoriale. Partea leului îi revine reg. 2 în luptele din Septemvrie. După învingerea glorioasă dela Baranovitsch, corpul nostru de armată a înaintat până la pozițiile lui de astăzi.

Războiul european.

Nouă acțiune împotriva Turciei.

București. — Viitorul anunță din Roma: Sub scutul flotei, trupele ententei au debarcat pe insula Mitilene mare cantitate de muniții, având scopul unei mari acțiuni navale împotriva Turciei în partea ostică a Mediteranei și în marea Egee. Interesul Angliei și a Franței cere inițierea unei ofensive în orient, pentru ca să dea timp armatelor rusești din Caucaz să se restabilească, iar pe de altă parte să poată opri ofensiva Turciei la Suez. Un alt scop urmărit de Ententă prin această acțiune este, să divizeze în cât de multe fracțiuni armata turcească, pentru ca să reușească creierea unei legături a trupelor engleze din Mesopotamia cu cele rusești.

Munteneștii în armata italiană.

București. — Biroul telegrafic italian din Roma: Un ministru munteneștin care petrece la Roma a comunicat guvernului italian următoarele: Trupele munteneștine, transportarea cărora a reușit la Corfu, au dat expresie dorinței ca să lupte în armata italiană și să ceră înrolarea în această armată.

„Nouă Rusie“.

Haga. — *Hollandsche Nieuws Bureau* anunță: Corespondentul lui Daily Chronicle din Petrograd a avut o întrevvedere cu președintele duimei care i-a declarat că din războiul actual va ieși o nouă Rusie din care va dispărea vechiul conservativism.

Înaintare rusească în Caucaz și Persia.

Petrograd. — Agenția Reuter anunță: Armata rusească în urmărire trupelor turcești se apropie de portul din Trapezunt.

Constantinopol. — Comanda militară turcească este pregătită la apropierea asediului Trapezuntului. S'au luat măsurile de apărare a orașului din port. S'a provăzut cu noi trupe și artileria suficientă. În fața orașului s'au construit două linii de apărare, astfel încât respingerea trupelor turcești n'ar însemna încetarea luptelor de apărare.

Petrograd. — Comunicat oficial anunță despre armatele rusești din Persia că în drumul lor spre Mesopotamia, după îndârjite lupte au ocupat drumul dela Bidesurkh și toate pozițiile inamice dela Sakhme. În luptele acestea au luat parte toate resturile concentrate dela Kermansah ale trupelor persiene, turcești și germane aliate împotriva Rușilor. Comunicatul ruseesc relevă enorma prădă de război capturată dela dușmanul retras spre Kerman sah.

Sinodul protopopesc din tractul Aradului.

Arad, 2 Martie.

Glasul încăruntitului păstor al tractului central din dieceza Aradului, a intrunit azi pe reprezentanții clerului și ai poporului din comunele aparținătoare acestui tract în sobor pentru ascultarea raportului despre activitatea anuală a organelor biscericești, școlare și epitropești și chibzuirea noilor îndrumări de propășire. Ca în toate afacerile, s'a reoglinat și aici umbra evenimentelor extraordinare în dispozițiunea sufletească și fețele brăzdate de serioasele îngrijorări a îndrumătorilor poporului a cărui fii sângerează pentru patrie și tron pe extinsele fronturi de luptă.

După serviciul dumnezeesc și chemarea Duhului sfânt intrunindu-se membrii sinodali în frumoasa sală a școlii centrale, se face numai decât stabilirea listei nominale: protopopul-președinte d. Vasile Beles, directorul școlar, notar al sinodului protopopesc Ioșif Moldovan; Traian Vașian, Gavril Bodea, George Braja, Simeon Cornea, Constantin Mihulin, Iancu Ștelănuț, Nicolae Chicin, Dr. Ioan Felea, Paul Felnean, Petru Nemet și Nicolau Ionescu membri din cler; apoi Dr. Romul Veliciu, Emil Papp, Dimitrie Birăuț, Jivu Păcurar, Aurel Dragan, Petru Colțu, Savu Mișuța, Savu Huț, Soira Chicin, Petru Russu, Mănuilă Barbateiu, Ștelan Roja, Petru Stojici, Lazar Ionescu, Teodor Suciu și Ioan Băneș membri mireni.

După deschiderea ședinței, din cuvântarea convocatoare a președintelui, sinodul cu durree ia act despre trecerea la cele eterne a nemuritorului arhiepiscop și mitropolit Ioan Meșian, după care părintele Iancu Ștelănuț — foarte nimerit — face amintire despre ultima mare întreprindere a marelui și neuitatului Arhiepiscop privitoare la îngrijirea de tii eroilor morți pe câmpul de luptă și deschide numai decât o listă de colectare pentru marelui orfelinat din Sibiu, proiectat spre acel scop, despre a cărui rezultat vom raporta la locul său; iar membrii sinodali cu însuflețire primesc angajamentul de a deschide liste și a colecta spre acest scop în fiecare comună a tractului.

Se cetesc și se iau la cunoștință rapoartele oficiului protopopesc, din cari se pot vedea urmările teribile ale războiului mondial, atât în ceea ce privește starea numerică a credincioșilor, cât și regresele pe terenul instrucțiunii. În legătură și emanând din tristele experiențe rezultate din aceste rapoarte, sinodul în unanimitate face dispoziții: să se ia măsurile potrivite pentru purtarea unei evidențe exacte cu privire la timpul și locul decesului eroilor, jertfe ale marelui război; să fie publicate în calendare — cea mai răspândită carte în popor — biografiile, dispozițiile testamentare și timpul celebrării parastaselor marilor noștri mecenai Andrei baron de Șaguna, Emanuil Goșdu etc., ca poporul să cunoască faptele lor nemuritoare și să ia parte la parastase în număr mai mare și mai demn; să se întrevină la guvern pe calea ven. noastre conștiințe ca preoșimea și învățătorii noștri fără aju-

tor de stat, să fie considerați și împărțășiți de ajutorul de scumpete deopotrivă cu funcționaril statului, după activitatea lor similară ce o desvoltă pentru bunăstarea și fericirea patriei.

În sfârșit după verificările mandatelor membrilor mireni: Dimitrie Birăuțiu din Budapesta; Dimitrie Raicu din Arad-Gaiu; Dimitrie Mesaros și George Șiclovan din Șeitin; Petru Russu, Efrem Hedeșan, Mănuilă Barb și Ștefan Roja din Pecica; și Jivu Pacurariu din Cenadul-unguresc, a căror protocoale de alegere nu intraseră la timpul său, — și după luarea mai multor dispoziții administrative, protopopul-președinte mulțumind membrilor pentru interesul manifestat, ridică ședința, iar membrii sinodali dorindu-și unui altuia revedere fericită în timpuri mai prielnice, d. protopop-președinte declară terminată ședința sinodului protopopesc.

Rap.

INFORMAȚIUNI

Arad, 2 Martie 1916.

Literatura în războiu.

Războiul se pare să fi smuls literaturii franceze încă un talent tânăr, pe Louis Pergaud. De mai multe luni pritenii săi nu mai au nici o știre despre el și se bănuiește că a căzut pe câmpul de luptă. Era un tânăr minunat ineztrăat. După ce a debutat în poezie, s'a îndreptat spre un gen care avea să pună în plină lumină originalitatea sa. Cele două volume *De Goupil d Margot* și *La revanche du corbeau*, cuprinzând povestiri din viața animalelor, arată un rar dar de pătrundere psihologică și multă fantasmă.

Poezia engleză a pierdut prin moartea lui St. Phillips pe unul din reprezentanții săi cei mai de seamă. Era directorul revistei *Poetry Review*, unde se concentrează tendințele poeziei noi. Pe lângă poeme au rămas dela el mai multe drame din cari unele au făcut mult șgomot.

Poezia pe care a inspirat-o războiul în Franța și Germania am putut-o cunoaște și noi din reviste și ziare. Ce s'a scris în Anglia ne-a rămas cu totul străin, fiind împrăștiat prin periodice cari nu ajungă până la noi. Într-un număr suplimentar al lui *Times* se reproduce ce s'a scris mai de seamă în acest gen de „War Poems“; vedem versuri semnate de Rudyard Kipling, Thomas Hardy, Laurence Binyon, Alfred Noyes, Robert Nichols s. a. Alar celinduric rămân cu impresia că în Anglia poezia nu s'a înălțat mai mult decât alurea în epocă tragicului pe care-l trăim.

V. N.

Colecta Săliștenilor pentru orfelinatul românesc din Sibiu se va publica numai în numărul nostru de Luni seara săptămâna viitoare, căci până atunci rubrica orfelinatului este angajată cu publicarea altor colecte ale noastre, cari au intrat aici mult mai înainte. Petse tot rugăm din nou onoratul public, să nu se impacienteze și să nu solicite neîntrerupt publicarea colectei cutare ori cutare, căci absolut toate se vor publica, dar numai în ordinea, cum au sosit la administrația ziarului. Suntem fericiți că putem anunța îmbulzeala asta de colecte și înțelegem dorința justă a fiecărui contribuent de a-și vedea chitat darul său cât mai curând, dar tot atunci e imposibil să folosim pentru orfelinat mai multe coloane, ca până acum.

Cerealele pentru Ardeal și Bucovina. Se anunță din Iași cu datul de ieri: Cerealele băncilor populare, vindute populației românești din Ardeal și Bucovina vor fi încărcate în vagoane românești în vrac.

Vagoanele românești vor merge numai până la primele stațiuni ale căilor ferate vecine.

Încărcările vor începe de azi.

Sinuciderea majorului Teodor Botez. Ziarelor ungurești din Budapesta li se telegrafiază din București, că majorul Teodor Botez, comandant al trupelor din Dobrogea nouă s'a sinucis pe câmpul de exercițiu, trăgându-și un glonte. Ziarele guvernamentale române scriu că motivul sinuciderii a fost boala incurabilă de care suferea.

† **Baltasar Munteanu** avocat în Oravița-montană a decedat în 28 Februarie în etate de 73 de ani.

Indoliata familie a dat următorul anunț funebrel:

Cu inima îndurerată aducem la cunoștință rudeniilor, prietenilor și cunoscuților încetarea din viață a bunului și neuitatului nostru tată, bunic și socru **Baltasar Muntean** avocat, întâmplată după scurte dar grele suferințe luni, la 28 c. n., la orele 10 din noapte în etate de 73 ani. Rămășițele pământești i se vor aseza spre vecinică odihnă la 1 Martie n. la 2 ore d. a. în cripta familiară din cimitirul bisericii ort. rom. din localitate. Oravița-mont., 29 Februarie n. 1916. Doamnă lin! Eugen Muntean, șef-inginer la marina de războiu, văd. Adelina măr. Bok-sán, Alexa, Ioan, Irma fii și fiice. Georgina născ. Popovici și Felicia născ. Albini nurori. Iris, Achil, Sever și Ghitta Bok-sán; Eugen, Alexandru Muntean și Genică Muntean nepoți și nepoate.

Regele Bulgariei bolnav. Din Viena se anunță: Regele Ferdinand reîntors ieri din Coburg la Viena a răcit și din cauza unei bronșite va trebui să stea în pat. Astfel nu va putea accorda nici audiențe.

Călătoria lui Mercier. Din Luzerna se anunță: Cardinalul Mercier însoțit de secretarul său a sosit Sâmbătă seara din Milano la Luzerna de unde în dimineața următoare a plecat spre Belgia. Cardinalul care la Roma a avut întrevedere cu Briand în Luzerna a ocolit întâlnirea cu Bülow, și dacă totuși nu s'au putut evita, Mercier s'a mulțumit doar să-l resalute pe Bülow. Cardinalul nu este mulțumit de drumul său la Roma. Toate năzuințele cardinalului politician au fost înfrânte față cu neutralitatea severă a papei.

Agrațiarea unui condamnat la moarte belgian. Din Berlin se telegrafiază: Giornale d'Italia anunță: Freyling șeful de birou în ministerul de externe belgian, condamnat la moarte pentru spionaj, prin intervenția papei a fost agrațiat.

Guvernul grec face colecție de glume militare. Din București se anunță: O telegramă din Atena anunță despre dispoziția ministrului de război grec dată comandelor corpurilor de armată, să colecteze glumele militare privitoare la evenimentele războiului balcanic din 1912—1913. Aceste glume cari sunt un interesant tablou al sufletului poporului grec, se vor eda în mai multe volume.

Desființarea reuniunii învățătorilor cehi din Viena. N. W. Tagbiat anunță că lui *Nar-dan Listi* din Praga îi anunță corespondentul său din Viena că guvernul din Austria de jos a desființat reuniunea învățătorilor cehi din Viena.

Noul împrumut de război german. N. Fr. Pr. anunță: În cel mai scurt timp se va publica provocarea subscripțiilor pentru al patrulea împrumut de război german. Terminul subscripțiilor va fi fixat dela 4 până la 22 Martie. Se vor elibera asemnate de patru și jumătate procente și obligații de împrumut de cinci procente. Cursul asemnatelor va fi 95, al obligațiilor 98.50 mărci. Sumele subscrise vor trebui plătite dela 30 Martie 1916 până la 16 Iulie. Obligațiile de împrumut guvernul imperial le va restitui în termenul dela 1923 până la 1932 prin loterii.

Va or scufundat pe Liba. *Berliner Tageblatt* anunță că în apropiere de Thorgau pe Elba, din cauza negurei s'a scufundat un vapor a societății austriace de navigație. Vaporul a fost încărcat cu 18.000 măji metrice porumb din România, care aproape în întregime se poate socoti pierdut. Paguba se urcă la 540.000 mărci.

Aeriat rusesc împotriva lui Björnstjerne. Lui *Berliner Lokalanzeiger* i se telegrafează din Copenhaga: Din Cristiania a sosit știrea că Björn Björnstjerne s'a reîntors bolnav din Stockholm și a fost supus îngrijirii medicale. O versiune afirmă că în turneul său de conferințe prin Suedia, într'unul din orașe au comis atentat împotriva lui. Plecând, dela una din conferințele sale, voind să se urce în automo-

bil, un Rus, pe care l-a revoltat prelegerea filogermană a lui Björn Björnstjerne, a sărit asupra lui cu un pumnal, rănindu-i fruntea și nasul.

La Librăria „Concordia” din Arad se află de vânzare următoarele calendare:

Calendarul Săteanului. Cu ilustrațiuni și mape din războiu (Sibiu), 30 fil.

Calendarul dela Cluj 20 fil.

Calendarul diecezan (Arad) 50 fil.

Cucu. Calendar umoristic 30 fil.

Calendarul poporului (Sibiu) 40 fil.

Banii să se trimită înainte adăugând pentru porto de fiecare calendar 10 fil. Pentru cele trimise în chipul acesta Librăria nu ia asupra sa nici o răspundere. Pentru recomandare să se trimită separat 25 fil. până la greutatea de un chilogram.

Ultima oră.

D. NICU FILIPESCU LA TARUL RUSIEI.

București. — Ziarul „Epoca” primește următoarea telegramă din Petrograd:

— După o petrecere de două zile pe frontul rusesc d. Nicu Filipescu s'a întors dela cartierul general. Tarul a dat Vineri o masă în onoarea dlui N. Filipescu.

DACĂ GERMANII N'AR INCEPE OFENSIVA CONTRA SALONICULUI.

Milano. — Se anunță din Salonic: In caz dacă Germanii n'ar începe ofensivă contra Salonicului, generalul Sarrail va fi rechemat la armata dela Verdun.

ENTENTA A VOIT SĂ OCUPE UN NOU PUNCT DE SPRIJIN ÎN GRECIA.

Salonic. — Ententa a voit să ocupe un important punct strategic dela Greci situat lângă Villa Alatin, dar au renunțat la aceasta, în urma unei serioase amenințări cu armele din partea Grecilor.

POȘTA REDACTIEI.

Excelsior. — Am primit nu de mult un apel, pe care l-am și publicat. Apelul din Noembrie, de care anunțați în scrisoare nu ne aducem aminte să fi sosit la Redacție, altcum l-am fi publicat.

Notița despre distincțiune nu ne-a sosit.

Suma trimisă pentru orfelinatul din Sibiu am primit-o.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

D. Petru Benea, Șiria. Ziarul se expediază regulat. Numerii reclamați s'au trimis.

D. Ioan Savu, paroh, Cores. Abonamentul dv. este achitat până la 31 Martie 1916.

D. Romulus Rădoi, Caransebeș. Abonamentul dv. este achitat până la 25 Mai 1916.

D. Sublocotenent Traian Rusu, Feldpost. Abonamentul dv. expiră la 31 Martie 1916.

AVIZ.

Rugăm onorații noștri mușterii, că în cazuri de comenzi să se adreseze direct nouă, trimițând tot la adresa noastră și banii, iar nicidecum la administrația foii. Astfel, ni se va da posibilitatea de a rezolva toate comenzile urgente și punctual.

Cu stîmă:

Librăria „Concordia”,
strada Deák Ferencz Nr. 20.

In atențiunea celor ce ne trimit bani.

Persoanele, cari trimit sume de bani prin mandat postal, sunt cu insistență rugate a scrie pe dosul mandatului (partea liberă a cuponului) în ce scop anume se trimite suma. Când aceasta nu este posibil — fie din orice motiv — să ni se arate prin o scrisoare (recomandată) destinația banilor. — Scrisoarea e bine să se trimită înainte de expedierea banilor, așa ca pe când ne sosește suma, să avem deja avizul în chestie.

Adeseori ni se trimit bani fără nici o lămurire, chiar și din ținuturi unde este permis a uza de cuponul mandatului postal. În astfel de cazuri, prin cereri de lămuriri, depozitari și contări ni se face lucru degeaba.

Pentru evitarea astorfel de cazuri, cel puțin pentru viitor, ne adresăm cu această ocaziune mai vartos către abonații noștri de pe câmpul de luptă (Feldpost), dar în acelaș timp și celor de acasă, cari ne trimit bani colectați pentru anumite scopuri de binefacere. Colectele trebuie trimise, totdeauna înainte de expedierea banilor, cu câteva zile.

Tinându-se seamă de rugămintile noastre, pe lângă că se vor putea evita multiplele neînțelegeri, cari obvin în atari cazuri — ni se va ușura și munca noastră, fiindcă nu va trebui să cerem lămuriri și să ținem mereu lucrurile în evidență.

Atât colectele, cât și sumele de bani se vor adresa Adm. ziarului „Românul” și nu la adresa persoanelor private. Librăriile ne socot anumite taxe pentru astfel de servicii.

Administrația ziarului.

CAFEA

pe luna Martie:

No. 10	Cafea Cuba fină 1 kgr.	7-80-8-80 cor.
12*	foarte fină 1 kgr.	8-20-9-20
16	specialitate 1 kgr.	8-80-9-80
21	Iava aurie 1 kgr.	8-60-9-60
106	Mixtură Victoria 1 kgr.	8-80-9-80

Tea rusească 1 kgr. 20 coroane.

Orez sau alte mărfuri nu am.

5 kgr. se expediază francat și vămuit prin rambursă postală.

Aflând puțină cafea, neguțătorilor și în România nu pot trimite! — Grăbiți până se mai află cafea a-i aviza și pe cunoscuți.

Cu toată stîmă se roagă de sprijin:

F. A. DEGAN, comerciant în Fiume (Postafiók Nr. 163).

NB. Recomand cu deosebire aromatica Cafea Nr. 12

*Dacă alți numeri lipsesc pot înlocui cu Nr. 12?

VINURI

vechi și noul de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) **Petru Benea**, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anul 1913 — 1914

Vin alb	— — —	1-60	1-35
Bizling	— — —	1-65	1-40
Boșu de Mîniș	— — —	1-80	1-50
Carbenet	— — —	1-70	—

Vinuri noul din anul 1915.

Vin alb	— — —	1-15
Bizling	— — —	1-20
Șiller	— — —	1-30

Vinul se expediază cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni.

Pentru calitatea vinului garantez.

No 2512

Petru Benea

propr. și neg. de vinuri

Világos (Arad m)

CERCETAȚI COFETĂRIA

MATZKY

Prăjituri excelente. Local de

primul rang.

Pește de vânzare.

Sărătură proaspătă din România, de crap, ciortocrap, crăpcian și știucă vând cu prețul dela 1-80 Cor. până la 2-80 Cor. kgmul, în butelii de 200—300 și fără buteli dela 20—50 kg.

Se află de vânzare la

IOAN HERTIA
Sibiiu (Nagyszeben)
Rozmaringasse Nr. 1.

(He 2622-2)

ANUNȚ.

Un comis-tânăr, posedă limba română și maghiară

caută loc

la o prăvălie de manufactură sau șpețerie. Adresa la administrația ziarului. (Mo 2616-3)

Se caută

o domnișoară română,

tânără, din casă bună, care vorbește perfect limba maghiară, la doi băieți de 7 și 8 ani. Ofertele să se adreseze la administrația ziarului.

(Co 2614-5)

Pește sărat

calitate superioară, crap, se vinde en gros și detail **Ko. Cor. 3.**

Doritorii a se adresa la Dl

OPREA CIACONEA

Nagyszeben,

Str. Rosenanger Nr. 7.

(SI 2613-3)

Imprumuturi de amortizare pe proprietăți:

pe 50 ani 586 } curs 92
" 30 " 677 }
" 35 " 641 }

pe 50 ani 630 } curs 95
" 35 " 680 }

reprezentant: Mijlocește

Szücs F. Vilmos

reprezentantul soc. „Nagyszebeni földhitelintézet“

Arad, Karolina utca 8 sz.

Va 2587-10

CEASURI PENTRU BISERICI.

SZÁNTHÓ GYULA

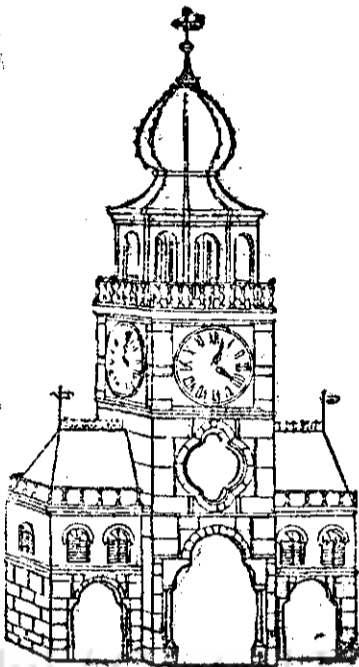
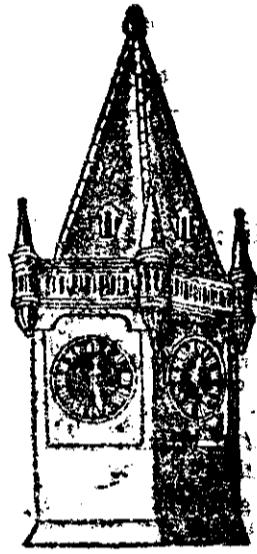
fabrică de ceasuri pentru biserici

NAGYVÁRAD,

Danjanich-utca 30 szám.

Ofere ceasuri pentru biserici care se trag odată pe săptămână, odată la 8 zile și odată la zi, durabile și precise. Prețuri ieftine. Fabrică cu putere electrică. Garanție pe mai mulți ani. Prețurile la dorință se trimit gratis. Placi (tabla) pentru ceasuri care luminează noaptea, execuție admirabilă. — Prețuri ieftine.

(Sa 88)

L'opantul dictezelor gr. or. și gr. catol.

ATELIER DE CURELĂRIE, ȘELĂRIE și COFERARIE
ORENDT G. & FEIRI W.

ODINIOARA SOCIETATEA CURELĂRII
Strada Cisnădiei 45. SIBIIU, Heitauer-gasse 45.

Magazin bogat în articole pentru curățat, călărit vânat, sport și volaj, poclăzit și procovățuri, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie pe lângă prețurile cele mai moderate. CURELE DE MASINI, CURELE DE CUSUT ȘI LEGAT SKY (vârșobi), permanent în depozit. Toate articolele din branșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin. Liste de prețuri la cerere se trimit franco. (O-9)

Comandele prin poștă se efectuează prompt și conștient.

AVIZ!

Aduc la cunoștința onoratului public, că marele **depozit de scânduri,**

— lemn cioplit și tăiat în firez pentru edificat, țigla, Eternit, țement, Kollarit, petri de moară de Königsberg și altele a soacrului meu dl Constantin Baicu director școlar în Orăștie — a cărui conducător am fost, cu datul de 15 Decembrie 1915 st. n. cu toate pretenziunile (datoriilor) firmei a trecut în proprietatea mea, și de atunci începând îl conduc sub propria mea firmă.

Deci și pe aceasta cale avizez onor. cumpărători ai acestui depozit și îndeosebi pe cei din Orăștie și jur, cercul Geoagiului, Pski, Devei, Zlatna, Vinț și Szászsebes cari nu și-au achitat încă pe deplin datoriile ce le au la acest magazin pentru materialul cumpărat, ca dela datul de mai sus începând să le plătească la firma subsemnată.

Rugând și pe mai departe prețiosul și binevoitorul sprijin al acestui mare public cumpărător, care și până acum cu atâta căldură și conștientitate a sprijinit aceasta prima întreprindere românească de aceasta branșă de comerț, semnez

cu toată stima

TEODOR VULPE

proprietarul depozitului.

ORĂȘTIE—SZÁSZVÁROS.

(Va 2593-8)

AU SOSIT DEJA

NOUTĂȚILE DE GHETE DE

PRIMĂVARĂ,

PRECUM ȘI SANDALELE „UZSOK“ DE RĂȘBOIU, CU TALPĂ MOALE DE LEMN.

Gi 2606-80

BURSĂ DE GHETE (CIPŐTÖZSDE)

ARAD, BULEVARDUL ANDRÁSSY NR. 22.

TELEFON NRUL 10—44